

EVALUATIE 2011 VERORDENING STIKSTOF, VEEHOUDERIJ EN NATURA 2000

Inleiding

Op 1 maart 2011 is de Verordening stikstof, veehouderij en Natura 2000 provincie Utrecht van kracht geworden. Bij de vaststelling in PS is afgesproken dat de verordening minimaal één keer per jaar geëvalueerd zal worden. Hierbij wordt gekeken naar het aantal veehouderijen in Utrecht en de categorie waar ze volgens de indeling van de Verordening VSN onder vallen, naar het aantal toegekende en afgewezen meldingen en salderingsverzoeken, naar de stikstof die in en uit de depositiebank is gegaan en naar de ontwikkeling van de stikstofdepositie vanuit de veehouderij op beschermde natuurgebieden in Utrecht.

Sinds begin 2011 wordt in Utrecht een Webbestand veehouderijbedrijven bijgehouden. In het voorjaar van 2011 is op basis van het toenmalige bestand veehouderijbedrijven een berekening gemaakt van de depositie van alle veehouderijbedrijven en de categorie waarin ze volgens de Verordening zouden vallen. Uit de berekeningen blijkt dat er geen piekbelasters voorkomen in Utrecht (veebedrijven met een stikstofdepositie op een N-gevoelige habitat van 50% of meer van de kritische depositiewaarde). Daarnaast valt circa 95% van de bedrijven in categorie A. Dit betekent dat ze een relatief lage stikstofdepositie hebben van 1% of minder van de kritische depositiewaarde. Circa 4% valt in de categorie met een percentage tussen 1 en 10% van de KDW en 1% in categorie C, met een stikstofdepositie tussen 10 en 50% van de KDW. Omdat de strenge stalen alleen gelden voor bedrijven in categorie B en C, betekent dit dat slechts 5% van de veebedrijven in Utrecht aan de strenge stalen uit de Verordening VSN hoeven te voldoen. Aan het eind van de drie beheerperioden van 6 jaar, in 2029, moeten wel alle bedrijven voldoen aan de strenge stalen, zoals deze vermeld staan in Bijlage 1 van de Verordening VSN.

Het aantal veebedrijven in de provincie Utrecht per categorie

(gebaseerd op de resultaten van berekeningen Haskoning in 2011 op basis van een gevuld Web-bvb met in totaal 2758 bedrijven)

	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Categorie D
Aantal veebedrijven	2618 (95%)	116 (4%)	24 (1%)	0

Evaluatie meldingen en salderingsverzoeken

Vanaf 1 maart 2011, de datum waarop de verordening VSN van kracht werd, liep het niet direct storm met meldingen en salderingsverzoeken voor de VSN. Tot aan de zomer was er niet meer dan een handvol meldingen bij de provincie Utrecht binnen gekomen. Vanaf de zomer liep het aantal meldingen steeds verder op, waardoor voor geheel 2011 het totale aantal meldingen op 125 uitkwam. Het oplopen van het aantal meldingen was mede te danken aan intensieve voorlichting aan veehouders over de Verordening en de Beleidsregel. In de tabel hieronder wordt dit verder uitgesplitst.

Van deze 125 meldingen zijn er 5 ingetrokken, ofwel omdat er geen melding nodig was of omdat de indiener van de plannen afzag. Omdat de afhandeling van de meldingen maximaal 8 weken vergt, waren er begin februari 2012 nog 31 van de 120 meldingen niet afgehandeld. Twee meldingen zijn in de wacht gezet omdat er op dat moment te weinig saldo in de depositiebank aanwezig was. Daarnaast waren er 5 meldingen van interim-uitbreiders (veehouderijen die tussen december 2004 en 2011 zonder Nb-wetvergunning hebben uitgebreid). Deze meldingen zijn niet in behandeling genomen, omdat eerst duidelijk moest worden hoe we in Utrecht met deze categorie omgaan. Dit wordt waarschijnlijk in de loop van het voorjaar 2012 duidelijk. Voor 16 bedrijven geldt dat er geen saldering nodig was, of omdat er geen uitbreiding van emissie plaatsvond t.o.v. het gecorrigeerd emissieplafond, of omdat de toename van stikstofdepositie onder de afrondingsdrempel van 0,051 mol valt.

In totaal is in 2011 ingestemd met 66 salderingsverzoeken van veehouderijbedrijven in de provincie Utrecht die willen uitbreiden. Tot 1 maart is tegen 7 besluiten bezwaar aangetekend, waarvan 1 ongegrond is verklaard, 1 niet ontvankelijk is, terwijl 5 zaken nog lopen bij de Awb-commissie van de provincie Utrecht. In de volgende paragraaf wordt aandacht besteed aan de depositiebank en hoeveel stikstofdepositie daar in en uit is gegaan.

Overzicht meldingen in het kader van Verordening veehouderij en stikstof en Natura 2000		
Aantal ingediende meldingen in 2011 (vanaf 1 maart)	125	
Aantal intrekkingen van meldingen	5	
Aantal nog niet afgehandeld per begin februari	31	waarvan 12 niet volledig en veel van eind december
Aantal afgehandelde meldingen per begin februari '11	89	
Waarvan: Tot nu toe gesaldeerd	66	
Niet gesaldeerd: te weinig ruimte in bank	2	
Niet gesaldeerd: interim-uitbreiders	5	
Niet gesaldeerd: geen noodzaak omdat niet uitgebreid in emissie tov GEP	10	
Niet gesaldeerd: onder 0,051 mol	6	

Evaluatie depositiebank

Bij de start van de verordening VSN op 1 maart 2011 zijn de verschillende depositiebanken in totaal gevuld met 19.592 mol stikstof. Begin februari 2012 is hiervan 3.636 mol uitgegeven aan veehouderijen die willen uitbreiden. Uit de tabel hieronder blijkt dat verreweg de meeste salderingen hebben plaatsgevonden in bank 1 voor bedrijven met een geringe depositie. Dit valt ook terug te zien in de cijfers voor het percentage van de vulling dat al is uitgegeven. Voor bank 1 bedraagt dit percentage 44% en voor bank 2 slechts 4%. Daarnaast valt op dat zowel bij de vulling als bij de uitgifte van de banken het grootste deel betrekking heeft op de Natura 2000-gebieden en dus niet op de beschermde natuurmonumenten. Omdat bedrijven die vallen onder bank 1 ook gebruik kunnen maken van bank 2 om te salderen, zou de conclusie getrokken kunnen worden dat er voorlopig voor de meeste habitattypen nog voldoende ruimte is in de depositiebank om te kunnen uitbreiden.

BankCategorie	type gebied	initiele vulling (mol/jr)	uitgiften (mol/jr)	huidige vulling (mol/jr)	aandeel uitgifte van initiele vulling (%)
1	Beschermd Natuurmonument	1829	705	1124	39%
1	N2000	5387	2446	2941	45%
		7216	3151	4065	44%
BankCategorie	type gebied	initiele vulling (mol/jr)	uitgiften (mol/jr)	huidige vulling (mol/jr)	aandeel uitgifte van initiele vulling (%)
2	Beschermd Natuurmonument	331	24	307	7%
2	N2000	12045	461	11584	4%
		12376	485	11891	4%

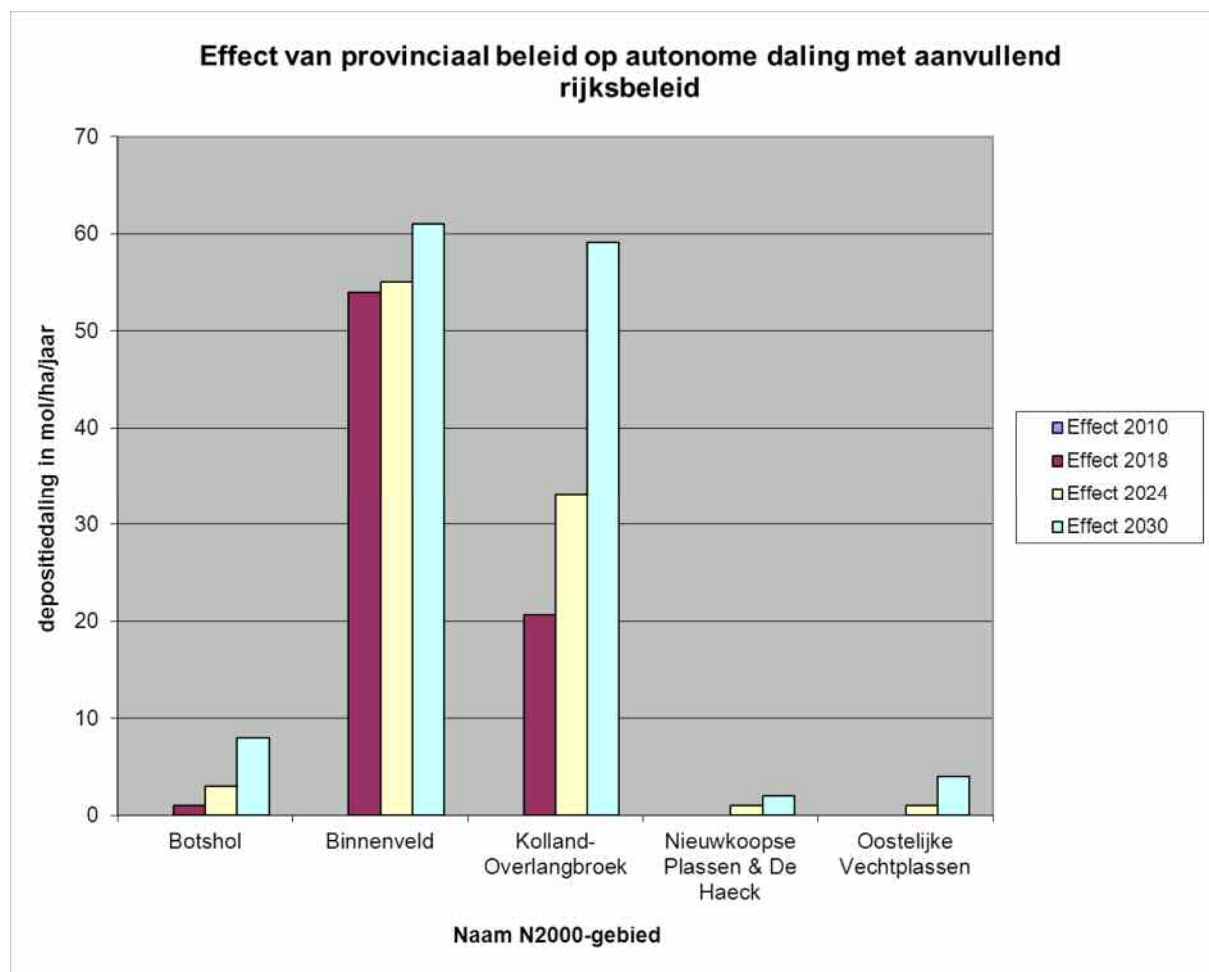
Er is ook per habitatype per gebied berekend hoeveel salderingen er gemiddeld nog plaats kunnen vinden met de vulling van nu. Hierbij wordt uitgegaan van het gemiddelde aantal mol per saldering zoals die tot nu toe hebben plaatsgevonden. Uit deze berekeningen blijkt dat er toch een aantal natuurgebieden zijn waar voor een aantal habitattypen de bodem van de depositiebank in zicht komt en saldering problemen op kan leveren. Het gaat hierbij om het Utrechtse deel van de Nieuwkoopse Plassen, de Kamerikse Nessen, de Oeverlanden Winkel, de Oostelijke Vechtplassen en de Raaphof.

Uit dit alles blijkt dat het van groot belang is om de depositiebank te blijven vullen met stikstof van gestopte bedrijven. Hiervoor moeten milieuvergunningen (of omgevingsvergunningen voor het onderdeel milieu) van deze bedrijven worden ingetrokken, of dienen nieuwe (nul)meldingen voor het Besluit landbouw milieubeheer worden ingediend. Hiervoor is medewerking van gemeenten en milieudiensten nodig. Het intrekken van meldingen op een zodanige wijze dat de vermindering van stikstofdepositie in de depositiebank gestopt kan worden, is erg lastig. Dit komt doordat er bewijs moet zijn dat het bedrijf echt gestopt is en niet zonder problemen weer meer dieren kan gaan houden.

Evaluatie stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft in 2011 nieuwe berekening uitgevoerd m.b.t. de achtergronddepositie in Nederland: deze is overal in Nederland fors lager dan eerder gedacht, ook in Utrecht. Hierdoor komt totale depositie nu op veel plekken onder de 2000 mol/ha/jr uit. In verband hiermee zakt de stikstofdepositie in één beschermd natuurmonument in Utrecht onder de kritische depositiewaarde, te weten de Oeverlanden Gein. Zolang dit het geval is, hoeft voor dit gebied niet gesaldeerde te worden als veehouderijen willen uitbreiden. De totale depositie in het gebied wordt wel gemonitord, zodat saldering weer verplicht wordt, zodra de totale depositie weer boven de kritische depositiewaarde uitkomt.

Met behulp van rekenmodel Aerius zijn de lange termijneffecten berekend van de VSN op stikstofdepositie in Utrecht in het kader van de gebiedsanalyse voor Programmatische Aanpak Stikstof fase 3. De effecten verschillen behoorlijk per gebied, afhankelijk van het feit of en zo ja hoeveel en hoe groot er intensieve veehouderijbedrijven aanwezig zijn nabij het Natura 2000-gebied. In alle gebieden is sprake van een afname van stikstofdepositie, waarbij het effect op lange termijn (2030) behoorlijk op kan lopen, tot meer dan 60 mol N/ha/jr (zie staafdiagram hieronder).

Uit het staafdiagram blijkt dat de effecten op Binnenveld en Kolland/Overlangbroek het grootst zijn. Dit komt doordat in het zuidoostelijke deel van Utrecht de meeste varkens- en kippenbedrijven zijn geconcentreerd. Omdat vooral deze bedrijven aan extra strenge eisen m.b.t. emissie van stikstof uit stallen moeten voldoen, is het logisch dat de grootste effecten in deze beide gebieden optreden. In de rest van de provincie overheersen de melkveehouderijen, die op dit moment nog niet aan extra strenge eisen hoeven te voldoen.

Om te kijken wat voor effecten extra strenge eisen voor categorie A-bedrijven zouden hebben op de stikstofdepositie, zijn ook deze in het kader van de PAS met behulp van Aeries berekend. De conclusie van deze doorrekening is dat de effecten beperkt zijn. De effecten variëren sterk per gebied en lopen in de tijd behoorlijk op, van minimaal 20 mol in 2015 tot maximaal 119 mol in 2030. Dit alles leidt er overigens niet toe dat de totale depositie daalt tot onder de kritische depositiewaarde in de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden.